

Marta Ziółkowska

Psalmy – szkołą modlitwy w ujęciu św. Augustyna

Verbum Vitae 22, 203-213

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

PSALMY SZKOŁĄ MODLITWY W UJĘCIU ŚW. AUGUSTYNA

Marta Ziółkowska USJK

Błogosławiony Jan Paweł II w liście apostolskim *Augustinum Hipponensem* w sposób następujący scharakteryzował biskupa Hippony: „Był człowiekiem modlitwy, a nawet można by powiedzieć, że stał się on modlitwą. Z jakąś nieprawdopodobną wytrwałością mówił wszystkim o konieczności modlitwy, opisał też jej naturę, bardzo prostą, a równocześnie skomplikowaną, jej wewnętrzny charakter”¹.

W świetle powyższej wypowiedzi zrozumiała staje się prawda, że wielki doktor Kościoła zachodniego uchodzi za jednego z czołowych nauczycieli modlitwy. Ludzie od pokoleń czerpią z bogactwa duchowości pozostawionego przez św. Augustyna. Dziedzictwo to nabrało cech uniwersalnych i ponadczasowych, nadal pełniąc służebną rolę. Słowa jego modlitw sprzed ponad szesnastu wieków nadal wykorzystują chrześcijanie, kiedy stają przed Bogiem.

Augustyn nie napisał odrębnego dzieła traktującego o modlitwie, jednak temat ten jest stale obecny w jego pismach. Znaczące miejsce przypada tu najobszerniejszemu dziełu biskupa Hippony, jakim jest *Enarrationes in*

---

¹ Por. JAN PAWEŁ II, List apostolski *Augustinum Hipponensem*, I, 5, cyt. za: *Vox Patrum* 8/14 (1988) 35-36.

*Psalmos*². Augustyn jest uczniem Biblii. Psalterz stanowi dla niego szczególne źródło inspiracji modlitewnych i pełni funkcję edukacyjną. Wersety poszczególnych psalmów stają się wskazówkami do przedstawienia zasadniczych kwestii związanych zarówno z formą, jak i przedmiotem modlitwy. Wobec ogromu treści nie da się wyczerpać całości owego zagadnienia. Z tej racji w niniejszym przedłożeniu przyjrzymy się kilku aspektom modlitwy prośby.

1. MODLITWA DIALOG MIĘDZY BOGIEM A CZŁOWIEKIEM

„Za każdym razem, gdy słyszymy, że mówi się o św. Augustynie, doświadczamy czegoś w rodzaju drżenia radości, wielkiej pobożności, głębokiej komunii. Jawi się on nam jako uniwersalny i dynamiczny człowiek, wielki interpretator dwóch światów, które musimy połączyć: świata człowieka i świata Boga”³. Oba te światy w sposób wyjątkowy spotykają się w rzeczywistości modlitwy.

Augustyn definiuje modlitwę jako rozmowę z Bogiem⁴, nie jest to więc monolog, lecz dialog⁵. Uwzględniając osoby interlokutorów, dialog ten jest pełen kontrastu, ponieważ stają naprzeciw siebie: niegodziwość człowie-

---

² Por. G. CERIOTI, „Le preghiera dei salmi in S. Agostino”, *Renovatio: rivista de teologia e cultura* 16 (1981) 559.

³ PAWEŁ VI, „Audiencja generalna 15 grudnia 1966”, *Acta OSA* 11 (1966) 261n.

⁴ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 85,7 (*Objaśnienia Psalmów* [tłum. J. Sulowski] [PSP 40; Warszawa 1986] 94): „Oratio tua locutio est ad Deum: quando legis, Deus tibi loquitur; quando oras, Deo loqueris”. Z podobnym rozumieniem modlitwy spotykamy się już u pisarzy kościelnych przed Augustynem, np. pierwszy raz taką definicję modlitwy podaje Klemens Aleksandryjski, *Stromaty* VII 39,5-6; Por. F. DRĄCZKOWSKI, „Znaczenie słów Klemensa Aleksandryjskiego: «Modlitwa jest rozmową z Bogiem» w ich kontekście bliższym i dalszym”, *Tarnowskie Studia Teologiczne* 8 (1981) 129-132.

⁵ Por. N. CIPRIANI, *La pedagogia della preghiera in S. Agostino* (Palermo 1984) 196.

ka i miłosierdzie Boga. W nauczaniu na temat modlitwy prawda o dysproporcji, jaka zachodzi między świętością Stwórcy a grzesznością stworzenia jest stałym toposem.

Już w tym miejscu należy zaznaczyć, że owa konwersacja ma szersze znaczenie niż tylko werbalne, wykracza poza granice słów, znajduje swoje egzystencjalne przedłużenie, stając się dialogiem życia. Augustyn dostrzega konieczność modlitwy, ukazuje ją jako nieodzowny element bytowania człowieka na ziemi.

Biskup Hippony stawia siebie w rzędzie poszukujących – jako człowiek mówiący do ludzi i pochodzący z ludzi⁶. Z gruntowną znajomością ludzkiej kondycji rozumie obawy towarzyszące człowiekowi, który dostrzega swoją grzeszność, z jaką staje przed Bogiem. Sugeruje, aby przyjął postawę biedaka, który woła, a Pan go wysłuchuje. Człowiek powinien zwracać się do Boga jako ubogi i pełen bojaźni Bożej. Postawa proszącego wyraża najgłębszą prawdę, istotę bycia człowiekiem, który zawsze pozostaje jako potrzebujący *Summum Bonum*, czyli Boga samego. To wskazuje również na podstawową relację, w jakiej człowiek żyje na ziemi. Pobyt człowieka na świecie jest istnieniem zależnym od Boga.

Modlitwa, jak zaznacza biskup, rodzi się w wyniku poszukiwania⁷. Człowiek pragnie w życiu „osłody” i poszukuje „źródła słodyczy”. Odstłania się tu charakterystyczny rys jego antropologii, ukazujący człowieka jako byt poszukujący szczęścia i pragnący go. Człowiek jest stworzeniem najwyższych pragnień, ponieważ ich celem jest Bóg. Mistyk z Tagasty dostrzega ścisły związek pomiędzy pragnieniem i modlitwą: „samo twoje pragnienie już jest modlitwą. Jeżeli pragnienie jest ciągłe, ciągła jest też i modlitwa. [...] Jeżeli nie chcesz przerywać modlitwy, nie ustawaj w pragnieniu. Ciągłe twoje pragnienie, to nie-

---

⁶ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 85,7.

⁷ Por. J. DELAMARE, „La Pièrre a l'ècole de Saint Augustin”, *La Vie Spirituelle* 86 (1952) 477-493.

ustanne twoje wołanie”⁸. Pragnienie odgrywa więc rolę fundamentalną. Jest początkiem drogi ku Bogu przez modlitwę. Zwrot ku Bogu wiedzie przez ludzkie doświadczenie zgorzienia, bojaźni, lęku, utrapienia czy pokus, które stają się udziałem człowieka. Znikomość i zawodność rzeczy ziemskich dostarcza człowiekowi goryczy. Dla biskupa podstawowy aksjomat brzmi następująco: nie ma dobra na ziemi, które jest w stanie nasycić człowieka. Dlatego też uważa, że przedmiotem modlitwy prośby nie powinny być wymierne dobra materialne. Dodatkowo nie może on upatrywać źródła bezpieczeństwa ani w sobie samym, ani w innych ludziach.

Modlitwa prośby w ujęciu Augustyna nie tylko ukazuje w pełni kondycję człowieka, ale objawia również Boga. Warto w tym miejscu zapytać, na jakie atrybuty Boga wskazuje biskup Hippony? Bóg, do którego kierowana jest modlitwa prośby, zna człowieka, respektuje jego proces dochodzenia do modlitwy doskonałej. Zna także dyspozycję człowieka, która nie stanowi dla Niego przeszkody w nawiązaniu kontaktu ze swym stworzeniem. Do Boga, jako Adresata prośb, Augustyn stosuje następujące określenia: miły, łagodny oraz bardzo miłosierny. Za psalmistą nazywa Boga miłym, to znaczy znoszącym niedoskonałości modlącego się człowieka. Główną ułomność upatruje w próżnych myślach, które utrudniają więź z Bogiem. Łagodność Boga przejawia się w tym, że mimo różnych stanów duchowych człowieka oczekuje on na jego modlitwę i jakby nie dostrzega prośb zanoszonych niechętnie i niegodnie⁹. Bóg nie nudzi się modlitwą człowieka i czeka na natręctwo proszącego¹⁰. Jest On też Nauczycielem modlitwy. Prowadzi człowieka do zrozumienia, co powinno być jej przedmiotem: „Nie wysłuchasz mnie w sprawach

---

⁸ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 37,14 (*Objaśnienia Psalmów* [tłum. J. Sulowski] [PSP 38; Warszawa 1986] 50): „Ipsum enim desiderium tuum, oratio tua est: et si continuum desiderium, continua oratio. [...] Si non vis intermittere orare, noli intermittere desiderare. Continuum desiderium tuum, continua vox tua est”.

⁹ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 85,7.

¹⁰ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 102,10.

doczesnych, ażebym zrozumiał, iż od Ciebie należy pragnąć dóbr wiecznych. Zabiera to, czego niewłaściwie pragnąłeś, a uczy, czego masz pragnąć, jak należy”¹¹.

Biskup zauważa, że gdyby Bóg spełniał prośby człowieka i zapewniał mu doczesną pomyślność, ograniczyłoby to pragnienie człowieka tylko do dóbr ziemskich i doprowadziłoby go do stwierdzenia, że nie ma dóbr najwyższych¹². Dialogiczna struktura modlitwy pozwala z jednej strony na poznanie indywidualności partnerów dialogu, z drugiej zaś ukazuje wzajemną korelację obydwóch.

2. SERCE MIEJSCEM SPOTKANIA ROZMÓWCÓW

Nie budzi zdziwienia fakt, że ikonografia przedstawia św. Augustyna jako człowieka z płonącym sercem. Wystarczy bowiem uwzględnić tylko naukę Hipponczyka dotyczącą właśnie modlitwy, aby stwierdzić, jak trafne są to wizerunki. *Cor ardens*, jako atrybut mistyka z Hippony, wyraża prawdę o tym, jakie miejsce przyznaje Augustyn ludzkiemu sercu w kontakcie z Bogiem¹³. Stanowi ono centrum, w którym człowiek spotyka i doświadcza Boga. Biskup podkreśla wewnętrzny wymiar modlitwy, zwraca uwagę na to, że modlitwa, jej wysłuchanie oraz obdarowanie, dokonuje się we wnętrzu modlącego, używając ewangelicznego zwrotu – „w izdebce”, którą utożsamia z sercem. Wejście do izdebki jest wejściem do serca. Każda modlitwa zaś jest powrotem do serca. W tym kontekście dla biskupa warunkiem *sine qua non* jest czystość serca. Wymienia katalog grzechów zanieczyszczających serce, do

---

¹¹ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 43,2 (*Objaśnienia Psalmów* [PSP 38] 146): „[...] me non exaudies ad temporalia, ut intellegam a te desideranda sempiterna. Non ergo relinquit Deus, et cum videtur relinquere, tollit quod male desiderasti, et docet quid debeas bene desiderare”.

¹² Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 43,2.

¹³ Por. G. DALY, „Heart in Pilgrimage”, *Second Annual Course on Augustinian Spirituality*. Curia Agostiniana (Roma 1976) 191- 210.

których należą: pożądlivość, chciwość, nawyki zabobonne, świętokradztwa, złe myśli oraz nienawiść. Wskazuje na potrzebę oczyszczenia serca¹⁴, ponieważ wówczas napelnia ono człowieka radością i inspiruje modlitwę¹⁵.

Bóg jest obecny i słucha modlitwy serca. Biblijnym przykładem tej prawdy jest dla Augustyna Jonasz. Wołanie proroka pokonało nie tylko wnętrzości ryby czy morskie fale, ale dotarło do uszu Boga, które – jak zaznacza w objaśnieniu do Psalmu 129 – były w sercu proszącego. Obraz ten odnosi do człowieka pogrążonego w głębinach życia śmiertelnego. Podobnie jak Jonasz człowiek powinien wołać do Pana o wydobycie z fal doczesności, codziennej grzeszności i zbliżenie się do Tego, który jest ponad wszelkimi przepaściami. Taka modlitwa sprawia również, że człowiek zostaje odnowiony i przywrócony do stanu pierwotnego, w którym Stwórca wycisnął swój obraz¹⁶.

Wielokrotnie św. Augustyn podkreśla, że wewnątrz człowieka są „uszy Boga” i należy przedstawiać Mu sprawy nie jak komuś pozostającemu daleko, ale jako komuś będącemu blisko: „przedstaw Mu swoją prośbę, nie prosźeby z daleka cię wysłuchał [...], ale wewnętrznie u siebie, przed Nim przedstaw swoją prośbę, tam są jego uszy”¹⁷. Wyeksponowanie serca jako ośrodka spotkania i dialogu między Bogiem a człowiekiem oddaje najistotniejsze przesłanie Augustyńskiej myśli dotyczące duchowości i pobożności chrześcijańskiej.

---

¹⁴ Por. G. CERIOTI, „Le preghiera dei salmi in S. Agostino”, 539.

¹⁵ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 33(2),8.

¹⁶ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 129,1.

¹⁷ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 141,3 (*Objaśnienia Psalmów* [tłum. J. Sulowski] [PSP 42; Warszawa 1986] 236): „Si homines reddituri sunt, effunde ante homines precem tuam: si Deus redditurus est, effunde ante eum precem tuam, et claude ostium, ne tentator ingrediatur”.

3. MODLITWY WYSLUCHANE I MODLITWY NIEWYSLUCHANE

Wśród prośb zanoszonych do Boga Augustyn wyróżnia prośby, które zostaną wysłuchane przez Boga oraz niewysłuchane. Pewność wysłuchania ma – zdaniem biskupa – modlitwa prośby, której przedmiot stanowi żywot wieczny, królestwo niebieskie oraz miejsce po prawicy Syna Bożego w dniu sądu¹⁸. Prośby takie – „wykrzesane i wyposzczone pragnieniem wieczystych dobrodziejstw”¹⁹ – docierają do Boga.

Prośba, której Augustyn zdecydowanie daje priorytet, to możliwość oglądania oblicza Boga. Wobec tego pragnienia wszystkie inne modlitwy, dotyczące dóbr ziemskich czy relacji z ludźmi, nie mają wartości. Człowiek rozmiłowany w Bogu gotów jest stracić wszystko, aby w zamian otrzymać dar, którym jest Bóg sam. Dla niego nic z rzeczy stworzonych nie ma „słodczy”, pragnie jedynie „wpatrywać się z zachwytem w piękności Pańskie przez wszystkie dni życia swego”²⁰.

Augustyn upomina wiernych, aby w zanoszonych prośbach wyrażali pragnienie otrzymania tego, co dla nich przygotował Bóg, a nie koncentrowali się wyłącznie na sprawach doczesnych, które w rzeczywistości mogą okazać się złe. Za *exemplum* posłuży Augustynowi prośba o bogactwo, które przyczyniło się do zguby wielu ludzi. Wskazuje, że wzrost zamożności wprowadza w stosunki międzyludzkie rywalizację i zależność słabszych od silniejszych. Bogactwo niesie ze sobą niebezpieczeństwo postrzegania człowieka nie względu na jego osobową godność, a raczej ze względu na jego stan posiadania.

---

¹⁸ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 59,7.

¹⁹ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 53,5 (*Objaśnienia Psalmów* [PSP 38] 318): „Ad te perveniat oratio mea, ex desiderio aeternorum tuorum beneficiorum excussa et iaculata”.

²⁰ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 26(2),16 (*Objaśnienia Psalmów* [tłum. J. Sulowski] [PSP 37; Warszawa 1986] 209): „Contemplari delectationem Domini per omnes dies vitae suae”.

Dla zobrazowania praktyki próśb o rzeczy ziemskie Augustyn przedstawia obraz chorego oraz lekarza. Kondycję człowieka określa mianem chorego, któremu nie wolno ani dyktować lekarzowi środków zaradczych, ani porzucać opieki. Biskup akcentuje, że wszystko, co spotyka modlącego się – czy to powodzenie, czy nieszczęście – ma swoje uzasadnienie w zamyśle Bożym i przynosi pożytek człowiekowi. W tym kontekście przywołuje niewysłuchaną prośbę św. Pawła o odjęcie ościenia ciała, który go policzkował. Słabość Apostoła Narodów stała się miejscem doskonalenia się mocy i udzielenia się łaski Boga. Modlitwa próśby jest wyrazem całkowitego zaufania Bogu, Jego Opatrzności oraz opieki nad człowiekiem.

Według biskupa Hippony modlitwę próśby powinna cechować stałość. Uwydatnił to, komentując werset Psalmu 65,24: „Błogosławiony Bóg mój, który nie odsunął modlitwy mojej ani miłosierdzia swego ode mnie”. Dostrzega zależność między błaganiem docierającym do Boga a miłosierdziem, które nie zostało odsunięte od człowieka. Jedno i drugie jest przejawem dobrodziejstwa Bożego.

Kolejny raz Augustyn posługuje się językiem medycznym, kiedy sytuacja niewysłuchania próśby ma doprowadzić człowieka do zrozumienia, że „Bóg jest lekarzem, a utrapienie jest lekarstwem ku zbawieniu, a nie karą potępienia”²¹. Hipponczyk zauważa, że tak jak w przypadku leczenia pacjenta stosowane są różne zabiegi, które wywołują u chorego reakcje buntu, a lekarz nie zwraca na nie uwagi, ponieważ ma na celu doprowadzenie chorego do zdrowia, tak Bóg nie zawsze wysłuchuje modlitw, kierując się dobrem człowieka i jego zbawieniem.

Niewysłuchana prośba może doprowadzić do utraty ducha modlitwy. Augustyn przez wprowadzenie gradacji intensywności modlitwy ukazuje zachodzący w człowie-

---

²¹ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 21(2),4 (*Objaśnienia Psalmów* [PSP 37] 168): „[...] ut intellegat homo medicum esse Deum, et tribulationem medicamentum esse ad salutem, non poenam ad damnationem. Sub medicamento positus ureris, secaris, clamas: non audit medicus ad voluntatem, sed audit ad sanitatem”.

ku nawróconym proces, w wyniku którego przestaje on praktykować modlitwę. W początkowej fazie wyróżnia modlitwę gorącą, następnie opieszłą, później oziębłą i w końcowej fazie niedbałą. Duchowy stan ludzi modlitwy niedbałej porównuje do snu, w którym pogrążeni nie mogą czuć się bezpieczni, ponieważ szatan – nieprzyjaciel czuwa i jest ustawicznym zagrożeniem. Porzucenie modlitwy jest daniem przystępu działaniu złego ducha. Rozróżnienie modlitw wysłuchanych i niewysłuchanych ukazuje dynamikę modlitwy prośby.

4. PROŚBA NAD PROŚBAMI

Wielokrotnie powraca zachęta, aby nie szukać niczego poza Bogiem. Najważniejszym celem modlitwy jest Bóg, Jego obecność: „Tyle od Niego pragnąłeś; błagam Cię, zapragnij i Jego samego”²². On sam staje się największym Darem. Stąd brzmi głos duszy modlącego się prawdziwie: „nie nasycę się tym, co śmiertelne, nie nasycę się tym, co doczesne. Niech udzieli mi czegoś wiecznego, niechaj coś da takiego. Niech mi udzieli swojej mądrości, Boga u Boga i siebie samego – Boga Ojca i Syna, i Ducha Świętego”²³. Człowiek rozmiłowany w Bogu, dążący do Boga i pragnący Boga nie znajdzie niczego miłszego, przyjemniejszego i bardziej trwałego niż On. Taka modlitwa angażuje całą sferę wolitywno-emocjonalną człowieka²⁴ oraz czyni go szczęśliwym i spełnionym. Nadprzyrodzone ukierunkowanie modlitwy jest właściwe dla człowieka proszącego, gdyż nie tylko nie ujmuje w niczym

---

²² AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 144,22 (*Objaśnienia Psalmów* [PSP 42] 299-300): „Desiderasti tanta ab illo; rogo te, desidera et ipsum”.

²³ AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 102,10 (*Objaśnienia Psalmów* [PSP 40] 384): „Non satiabor de mortalibus, non satiabor de temporalibus; aliquid aeternum donet, aliquid aeternum concedat: Sapientiam suam mihi det, Verbum suum mihi det, Deum apud Deum, et se Deum Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum ”.

²⁴ Por. AUGUSTYN, *Enarrationes in Psalmos* 85,8.

jego godności, a wręcz pozwala na wejście w komunie z wszechmogącym Bogiem²⁵.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, należy stwierdzić, że modlitwa w ujęciu biskupa Hippony stanowi swoistą pedagogię, w której człowiek dorasta do pełni w Bogu. Modlitwa prośby jest tym rodzajem modlitwy, który najpełniej wyraża człowieka jako człowieka. Przesłanie na temat modlitwy pokazuje również ponadczasowość słowa Bożego: psalmista z czasów starotestamentalnych, biskup starożytnej Hippony i wreszcie współczesny człowiek mogą dzielić to samo doświadczenie kontaktu z Bogiem w przestrzeniach modlitwy, jaką jest prośba. W artykule przedstawiono wybrane aspekty nauki św. Augustyna o modlitwie prośby. W pierwszej części ukazana została dialogiczna struktura modlitwy. W drugiej wyeksponowano rolę serca w modlitwie. W części trzeciej została zaprezentowana dynamika modlitwy na podstawie podziału na modlitwy wysłuchane i niewysłuchane. Ostatnia część omawia nadprzyrodzone ukierunkowanie modlitwy na właściwy podmiot próśb, czyli samego Boga.

Summary

The paper presents selected aspects of St. Augustine's teaching on petition prayer. In the paper's first part the dialogic structure of the prayer is described. The second part exhibits the role of heart in prayer. In the third part the dynamics of prayer is presented based on division between answered and unanswered prayers. The paper's last part

---

²⁵ Por. T. MASCHKE, „St. Augustine's Theology of Prayer: Gracious Confirmation”, *Augustine. Presbyter factus sum* (eds. J.T. LIENHARD – E.C. MULLER – R.J. TESKE) (Collectanea Augustiniana 2; New York 1993) 432-446.

describes supernatural direction of prayers to their proper subject which is God himself.

Keywords: Augustine of Hippo, God, man, human, dialogue, dialogical, prayer, petition prayer, petitions, heart

Marta Ziółkowska USJK
ul. Orlanda 15
20-712 Lublin
martaz@kul.pl

Dr MARTA ZIÓLKOWSKA USJK (ur. 1971), adiunkt Katedry Patrologii Łacińskiej w Instytucie Historii Kościoła i Patrologii KUL; w latach 1992-1997 odbywała studia na Wydziale Teologii KUL, natomiast 1994-1996 studiowała filologię klasyczną na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL; po uzyskaniu tytułu magistra teologii na podstawie pracy *Mariologia św. Ambrożego na podstawie „Wykładu do Ewangelii według św. Łukasza”*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Franciszka Drączkowskiego, rozpoczęła specjalistyczne studia z patrologii w Instytucie Historii Kościoła KUL; w 1999 r. uzyskała licencjat; w latach 1999-2000 przebywała na stypendium naukowym w Libera Università Maria Sanctissima Assunta w Rzymie oraz w Institutum Patristicum Augustinianum; w 2002 r. uzyskała stopień doktora na podstawie rozprawy *Christus Verbum Deus w świetle „In Iohannis Evangelium tractatus CXXIV” św. Augustyna*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Jerzego Pałuckiego; w 2003 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta, a w 2005 – adiunkta Katedry Patrologii Łacińskiej Instytutu Historii Kościoła KUL; w 2010 r. przebywała na stypendium naukowym w Rzymie w Institutum Patristicum Augustinianum; od 2002 r. jest członkiem Sekcji Patrologów przy Komisji Nauki Wiary Episkopatu Polski; od 2012 r. jest członkiem The International Association of Patristic Studies oraz The North American Patristics Society. Głównym przedmiotem jej zainteresowań naukowych jest teologia Ojców łacińskich od IV do VII w.